

פרשת דברים-חזון
אב תשפ"ז

זמני כניסת ויציאת השבת

ירושלים	19:10	20:26
בני ברק	19:27	20:28
ציריך	20:00	22:15
וינה	20:34	22:01
אנטוורפן	21:31	22:56
פריז	21:19	22:48
לונדון	20:55	22:09

דבר הישיבה

האבל על החורבן מעורר רחמי שמים

באחד מימי 'תשעת הימים' (אב תשע"ה), שאל החברותא הקבוע של מורנו ראש הישיבה, הגאון רבי אריה לייב פינקל זצ"ל, האם להמשיך בסדר הלימוד הרגיל בספר משלי או שמא לקרוא ב'איכה': השיב רבנו: 'איכה'. ונימק את דבריו: 'דבר בעיתו - מה טוב. שכן, טוב להתאבל!'

והמשיך רבנו ושאל: וכי 'לבכות' זה טוב? והשיב: כן. 'כי זה מעורר רחמים'. מתי עשיר מרחם על עני? כאשר הוא רואה אותו בוכה. והוסיף עוד ואמר: 'שערי דמעות לא ננעלו'. כאשר יהודים בוכים, הקב"ה אומר: 'אוי... כמה אני מרחם עליהם. מה כבר חסר להם כשכל העולם שמח?'. אך הם נאנחים על היעדר השכינה, על ש'ירדו פלאים', ועל שהם טובעים בשק, רחמנא ליצלן - טובעים כל כך עד שאי אפשר לעלות.

מכיוון שאנו מתאבלים ומצטערים, הדבר מעורר רחמים אצל הקב"ה. או אז הוא מרחם עלינו בחודש שהוא 'אב הרחמן', שכן הוא מתרצה ברחמים; אולם, מי ששקוע בגשמיות - אין לו לב, ולא אכפת לו דבר! עוד הוסיף רבנו וציטט את הפסוק במשלי, שהיה שגור על לשונו תמיד: 'ארח חיים למעלה למשכיל למען סור משאול מטה'. אם 'אדם' אינו מתגעגע לבית ה'מקדש' ואינו שואף אליו, הוא יורד מטה. הוא 'טובע' וטוב לו בזה, ואינו יודע שתכף יהיה נורא ואיום, ושמשם - אין דרך חזרה!

(אריה שאג)

הנה הפשטותם צורת הישיבה,
וקלטתם רוח ורצון הישיבה,
ובזה עשיתם לכם חבורה לילך
בעקבות רוח הישיבה,
ובכל מקום שאתם נמצאים
לקחתם זאת כאילו להיות עם
הישיבה בין כתלי הישיבה!

(מסן המשגיח הגדול רבי ירחם ליטוביץ
זצוק"ל ממד)

בית מדרש

גליון שבועי לתלמיד, בוגרי וידידי ישיבת מיר | דברים - חזון 635

מתורת רבותינו

בצל קדושתה - לחוש את ברכת הארץ

עד הנחר הגדל נהר פרת (א, ז).

מפני שנזכר עם ארץ ישראל קורא גדול, משל הדיוט הוא: עבד מלך - מלך (רש"י).

כעין זה אמרו רבותינו במדרש: יוסף זכה להקבר בארץ מפני שהודה בארצו שאמר "איש עברי", ומשה שלא הודה בארצו כנאמר עליו "איש מצרי", לא נקבר בארץ ישראל. הרי שלזכות לסגולת ארץ ישראל, תלוי עד כמה אנו בבחינת "מודה בארצו". לכן ככל שיחוש האדם וינהג על פי ההרגשה כי ארץ ישראל היא "ארץ אשר עיני ה' אלקיך בה", כפי זה יזכה לסיוע ושפע מקדושת הארץ.

נהר פרת, כך מבאר הרא"ם דברי רש"י, היה קטן מכל הנהרות, ואף על פי כן בשל שייכותו לארץ ישראל, קורא הכתוב "הנהר הגדול".

אומר מרן רה"י שה"ת הגר"ח שמואלביץ זצ"ל: הרי לנו קל-וחומר בן בנו של קל-וחומר שהדר בארץ ישראל והולך בדרכי התורה, זוכה להתגדל ולהתרומם מעלה מעלה. ואם תתמה מפני מה אין אנו חשים בכך, אין זאת אלא מפני שאין אנו מחשיבים כראוי את קדושת הארץ.

עיקר החכמה - הביקוש

אנשים חכמים (א, יג). 'כסופים' (רש"י).

העיר על כך הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוויןשטיין זצ"ל משגיח ישיבת במכתב, הלא מהות המושג חכם פשוטה, מה מוסיף רש"י באומרו שכאשר ביקשם משה להביא לו חכמים כוונתו לכסופים?

אלא, כסופים הוא מלשון כיסופים וגעגועים שלא מסתפקים בזה שהם חכמים, אלא חומדים את החכמה וזה עיקר העיקרים בחכמה, לא להסתפק בעצם החכמה, אלא לעשות מזה עסק שזה הוא סימן שהוא באמת אוהב את החכמה והיראה.

כך כותב החסיד יעב"ץ ז"ל בפירושו למסכת אבות (פ"ד מ"ו) "כי אין ראוי להיקרא חכם כי אם מי שנתפעל מהחכמה, כי אפילו לא יהיה חכם כל כך ראוי הוא להיקרא חכם וכו' וסופו להתחכם בלי ספק והעומד להתחכם כחכם דמי, אבל אם חכם כבלעם ולא פעלה החכמה בו, הוא אמנם יודע, אבל אינו חכם וכלי מלא תפוחים אין ראוי שיקרא תפוח אבל חרס הדריני נקרא

להתמיד בזיהדות ממארכי יצר הרע

ותקרבון אלי כולכם ותאמרו נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ וישיבו אותנו דבר את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבאו אליהן (א, כב).

הגה"צ המשגיח רבי יחזקאל לוויןשטיין זצ"ל מעורר נקודה נוקבת: הלא מבואר בפסוקים אלו שכל סיפור המרגלים היה בהיותם קרובים וסמוכים לארץ ישראל, ומכיון שנכשלו בחטא המרגלים וגרמו לכל העם לבכות בלילה ההוא נענשו כל הכלל ולא נכנסו לארץ ישראל והיו צריכים ללכת ארבעים שנה במדבר ורק בניהם זכו להכנס לארץ.

הרי שיתכן שהאדם יעסוק כל ימיו בתורה ומצוות ומעשים טובים ויהיה קרוב מאד לזכות בנחלת עולם הבא ולקראת הסוף יתן ליצר הרע פתח להכשל בעבירה אחת ויאבד במו ידיו את כל העולם הבא שלו.

אור יחזקאל - ח"ו עמ' שי"א

גלות וגאולה ירושלים במשנת מורנו רה"י

הגאון רבי אריה לייב פינקל זצוק"ל + במלאות עשור להסתלקותו

שמחת הלב בשמחת ירושלים

בוועד שנמסר בימי בין המצרים (תמוז תשע"ד), דיבר רבנו על מאמר חז"ל: "כל המתאבל על ירושלים – זוכה ורואה בשמחתה". ומי שאינו מתאבל? הוא אינו זוכה!

וצריך לדעת שאין הכוונה שלא יזכה לראות בבנייה מחמת שימות קודם לכן – שמא יחיה ויזכה לביאת המשיח – אלא שמי שלא "התאבל", לא יהיה מסוגל לשמוח; שהרי לא יידע על מה לשמוח, כי לא יהיה לו ה"לב" הנדרש כדי לשמוח.

אולם, מי שהיה "בצער" – כלומר, מי שהתאבל על ירושלים – הוא שירקוד מרוב שמחה כאשר יזכה לראות בשמחתה. כך נראה לי!

בכייה של תיקון

בהזדמנות אחרת, בשיחה שנמסרה בימי בין המצרים, אמר רבנו: מי שאינו מתאבל על ירושלים – אין לו קשר אליה והוא נשאר רחוק מאוד. הוא שרוי ב"בכייה של חנינם", שבה האדם בוכה על הצרות מתוך ייאוש, ללא תקווה בהקב"ה שיוכל להושיע אותנו. הראיה לכך היא שאילו הייתה לו תקווה, היה בוכה "בכייה של תיקון", ולא בכייה של חנינם!

ורבנו חתם בדבריו: "חייבים לבכות, כי זהו הסוד של הגאולה והישועה!"

קשה להתאבל כי העולם הזה שולט

באחד ה'וועדים' שנמסרו בתשעת הימים על מגילת איכה (תשע"ה), התבטא מורנו ראש הישיבה הגאון **רבי אריה לייב פינקל** זצ"ל בצעה: "צריך ללמוד את הפסוקים של איכה, להתבונן בהם, ולהרגיש את הצער שהיה להם – שכן עדיין לא נגאלנו".

אנו כה "רגילים", עד שאיננו מרגישים עוד את צער הגלות. אנו דומים לילדים קטנים בזמן הגלות המשחקים ואינם מרגישים דבר, כי אין להם דעת...

כך אנו נראים!

עלינו להתאבל על עצמנו, על כך שאפילו איננו מרגישים את המצב, אלא ממשיכים "לשחק" בתוך הצרות, מפני שאין אנו מבינים ואיננו יודעים את עומק המצב הנורא והיגון שבו אנו שרויים.

"הבעיה באבלות" היא, שמאז שחרב הבית ונסתלקה שכינה, אדרבה – העולם הזה התחיל לשלוט בנו יותר ויותר. אנו כה מחוברים אליו, עד שאיננו מרגישים שחסר משהו. אילו הקב"ה היה שומע את ה"השיבנו" שלנו מעומק הלב, היה נענה לנו! אך כנראה שזה לא מספיק. אנו אומרים "השיבנו"...

"השיבנו"... אך האם אנו באמת שבים? הרי יש לנו את העולם הזה.

אם נבקש באמת

"השיבנו ונשובה", והתפילה תעורר אותנו לשוב אליו באמת – רק אז יהיה "חדש ימינו כקדם", ונשוב להיות דבוקים בהקב"ה, ולא בעולם הזה!

יסוד הבכייה של תשעה באב

בשיחה שנמסרה בתחילת ימי בין המצרים (תשע"ד), הגדיר רבנו את מהות הבכייה: "בכייה של חנינם" שאירעה בעבה, נבעה מכך שעם ישראל חששו מדברי המרגלים על ארץ ישראל, ולא האמינו שהקב"ה אינו מוגבל על ידי הטבע. בכייה זו גזרה "בכייה לדורות" – היא האבלות על חורבן בית המקדש וירושלים. זהו כל תוכנם של ה"קנינות" ושל מגילת "איכה": הבכי בתשעה באב על הצער שבאובדן מעלת עם ישראל, עת שרתה השכינה בתוכם והם היו עליונים על כל גויי הארץ – "ממלכת כהנים וגוי קדוש". אלא שמפני החטאים גורשו מהארץ, ועד היום הם נתונים תחת שלטון הגויים, ללעג ולקלס.

הבכי הזה הוא ביטוי לאמונה שלמה, הוא עיקר האמונה בכך שהקב"ה יכול לגאול אותנו ולהביא את המשיח, אלא שהחטאים הם הגורמים לעיכוב השיבה ומקטינים את קרבתנו להקב"ה. על כן, בערב תשעה באב – כאשר אנו בוכים ומבקשים בבכייה "תחזור אלינו" – זהו הביטוי המזוקק ביותר ל"ביטחון גמור בהקב"ה".

כי אדם אינו בוכה לחינם; הוא בוכה רק מתוך ביטחון מלא שהקב"ה מסוגל לגאול אותו. צער זה, המוליד דמעות, הוא בבחינת "שערי דמעות

"הבעיה באבלות" היא, שמאז שחרב הבית ונסתלקה שכינה, אדרבה – העולם הזה התחיל לשלוט בנו יותר ויותר.

שלא ננעלו", וכל בכייה שכזו מקרבת אותנו עוד יותר להקב"ה!

יוסף הצדיק התפייס עם אחיו מתוך בכי, ועלינו לדעת שבאופן דומה יתפייס הקב"ה עמנו בגאולה – מתוך בכי, כפי שכתוב בספר ירמיהו: "בבכי יָבֹאוּ". זוהי האמונה האמיתית: לשוב לתורה ולהכיר בו, שכן "להכירו" – משמעו להתקרב אליו.

הבכייה – התיקון המלא

באותה שיחה הוסיף רבנו: הבכייה בתשעה באב היא התיקון השלם לבכייה של חנינם. עם זאת, התשובה אינה מלאה עדיין, כאשר הבכי ינבע מתוך תשובה שלמה – מתוך חזרה לתורה בשלמות, מתוך הכרת הקב"ה וידיעה שכולו טוב ורוצה רק בטובתנו – אז, מתוך בכייה זו, ניגאל, ותשובתנו תהיה בבחינת "נעשה ונשמע" חדש!

(מתוך הספר **אריה ישאג**)

מורנו ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אריה לייב פינקל זצוק"ל

במלאות עשור להסתלקותו | ו' אב תשע"ו

הצעה זעירה לחיי רבינו בהרבצת תורתו לתלמידיו [מתוך כתביו ורשימותיו של ידידנו הרב אברהם ארנטרוי. תודתנו נתונה לון]

מפני שמוכיח בדברים קשים וכו', אך הצדיק שיועד להוכיח, בא בדברים טובים וניחומים ומקרב אותו לתורה בכדי שישמע אליו, והכל נכספין אליו לשמוע מוסר ותורה ממנו, כמו אהרן שהיה אוהב שלום ורודף שלום ומקרבן לתורה, וזהו 'כסף נבחר' כמו הכסף הטוב שהכל בוחרין אותו, כן הלשון של הצדיק המוכיח, שכולם מקבלין ממנו ונוח הוא לבריות".

כפי שהיה אומר, צריך להכין את האומר, יותר מאשר מה לומר. לכן, הכל רודפים אחריו לשמוע הדרכה ועצה ממנו ולקבל דבריו.

ילדי חיידר רכים, ולעומתם ישישים וזקנים, אברכים בני עליה ותלמידי חכמים עם צעירי הצורבים, בעלי בתים ואנשי עמל מול רבנים וגדולים, ולהבדיל המון

ושקלם ומדדם במאזני צדק, כדי לעורר הלבבות ולחזקן בדברים היוצאים מן הלב.

וכמשפטו בשיעורים כן פעלו בשיחות אלו, שהיה יגע וטורח ומחשב להבין טעמן של דברים, וביותר היה עמל שיצאו הדברים מפי עושיהם, ונזהר שלא לומר דברים שאין הוא עצמו שייך אליהם. ושאלו תלמיד אחד הרי ראש הישיבה אומר שיחות רבות בשנים, ולמה עדיין הוא מתייגע כל כך על כל שיחה, וענהו שהשיחה כבר מוכנה, אבל צריך להכין את האומר לשיחה, כלומר שעליו להתעלות כדי שיהיה ראוי למסור שיחת מוסר זו.

קשה לתאר עלי כתב את הבהירות ורגשות הלב שהיו בעת שאמר את השיחות, שהיו הדברים יוצאים מלב טהור, ורגשו את לב שומעיהם.

רבנו הגדול הוצק חן בשפתותיו, למשוך לבב כל שומעיו, להדריכם בדרך עליה, ובדברי נועם הנובעים מלב טהור ואוהב - "מקרבן לתורה". כפי ששמענו אפילו מרחוקים ממש, שנכנסו דבריו כאש בלבם, ולא משה דמותו המאירה מנגדם, ורוח הטהרה מתגברת והולכת אצלם.

סוד הדבר, גילה אדוננו הגר"א זי"ע, כי הכסף של הצדיק אינו מטבע של סיגים,

רק "כסף צרוך...מזקק שבעתים - זהב אינו נצרך אלא לעשירים, אבל כסף הכל נכספין לזה...., ובכסף יש גם כן ב' דברים, אחד - מטבע הנעשה מסיגים, וזה המטבע אין מוציאים אותו בקל והכל בורחין ממנה, והב' - הנעשה מכסף טוב והוא עובר לסוחר בכל מקום והכל בוחרין אותה. וכן במוכחים הן ב', כמו שאמרו 'תמה אני אם יש בדור הזה שיועד להוציא',

"בוודאי שאדם נוצר לעמל התורה, אולם אם לא ישבור את גאוותו שהיא שורש כל הרעות, תורתו תהיה לו לסם המוות ח"ו, המוסר שמייסר האדם את עצמו לשבור את גבוהות ליבו הוא נתון לתורה שעסק בה את זכות החיים, ללא המוסר אפילו אם יגיע לגדלות בחכמת התורה וישיג בה השגות עד לשמי שמים, לא תהיה לו התורה לתורת חיים אלא ח"ו ההיפך הגמור". (משיחתו של רבנו)

ג' טבת תשל"ט. ישיבת מיר ירושלים. ראש הישיבה הנערץ הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל נפטר ב"ד השנים האחרונות רבי חיים מסר בקביעות את שיחות המוסר בישיבה. כממלא מקומו באמירת השיחות וממלא מקום אביו המשגיח רבי חיים זאב זצ"ל הועמד רבנו זצ"ל לומר שמועסין בהיכל הישיבה בקביעות. תפקיד בו המשיך במשך למעלה מל"ה שנה.

למעשה, כשאביו רבי חיים זאב נפטר ב"ח אלול תשכ"ה, עם תום השבעה עלו בני המשפחה להר המנוחות, ובמעמד הזה הכריז ראש הישיבה רבי חיים שמואלביץ, כי בנו, רבנו, ימשיך את אביו באמירת השיחות.

רבנו כמובן סירב בענוות חן. והיה לו בכך דין ודברים עם דודו ורבו הגדול. כשהוא טוען שלתורה יש לו רבי' ולמוסר אין לו רבי', עד שהגיעה ממנו הבקשה כי הרבי', דהיינו רבי חיים ימסור את השיחות בישיבה והוא יקבל ממנו דרך במוסר, וכך הווה.

בהמשך רבנו רשם את השיחות ומהם יצאו השיחות מוסר' המפורסמות כאבן יסוד לתורת המוסר של רבי חיים. משיחות אלו נהנים עצה ותושיה עד היום הזה בכל היכלי התורה. (במהדורות הישנות מופיע ששיחות משנה זו רשם הרב א. ומשנה זו הרב ה', שמותיים של רבנו ושל מורנו רה"י רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל שרשמו את השיחות ועליהם סמך רבי חיים).

השיחה מוכנה אבל צריך להכין את האומר

מאז שהתחיל רבנו באמירת השיחות בהיכל הישיבה הוא פתח צוהר חדש לתורת המוסר כבר נודע גודל הטרחה וההכנה המרובה שהיה עמל ויגע במסירות ובנאמנות על שיחות אלו שתצאנה ברורות ומזוקקות,

רבי נתן צבי פינקל ורבי אריה פינקל

העם ובעלי השררה, כולם כאחד נמסים היו מול דבריו היוקדים בשלהבת אהבת ה' ויראתו, וספוגים באהבת התורה וישראל, אמרות טהורות מלב טהור, כסף צרוך מזוקק שבעתיים.

אשרי מי שראה זיו פניו, עת הבהיקו ברוח ממללא, ובדבריו המאירים, קול ה' בכח קול ה' בהדה היה שובר ארזים, ומכניס יראת ה' בלב השומעים.

"אתה כוננת מישרים"

רבנו ברוב שיחותיו היה מעורר על צער השכינה וצערן של ישראל, ומרומם הלבבות להתאווה לגילוי כבוד שמים, והרמת קרנם של ישראל, וכמו שאמרו בתנא דבי אליהו (פרק ד); "כל חכם וחכם מישיראל שיש בו דברי תורה לאמתו ומתאנח על כבודו של הקב"ה ועל כבודן של ישראל כל ימיו ומחמד ומתאוה ומצפה על כבוד ירושלים ועל בית המקדש ועל הישועה שתצמיח בקרוב בימינו ועל כינוס גלויות, מיד שורה רוח הקודש בקרבן".

תלמידים וותיקים זוכרים את השיחה הראשונה בה רבנו דיבר על הפסוק: "אתה כוננת מישרים" והקריא בהתרגשות את דברי רש"י: "פשרה ושימת שלום בין אנשים, כוננת באמרך כי תראה חמור שונאך

קבלת שבת למעריב והיו רבים מתושבי אחוזת ברכפלד באים להתפלל בליל שבת בהיכל הישיבה כדי לשמוע את נועם מוסר.

"שוב אנו זוכים לקבל את השבת המתנה הנפלאה לעם ישראל, כמאמרם ז"ל א"ל הקב"ה למשה מתנה טובה יש לי בבית גזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל לך והודיעם. אכן כדי שזוכה למתנה זו צריך מעט התבוננות מה היא מתנתה של השבת, תני ר"ש בן יוחאי אמרה שבת לפני הקב"ה רבש"ע לכולן יש בן זוג ולי אין בן זוג א"ל הקב"ה כנסת ישראל היא בן זוגך".

"על ידי העדות שמעידים ישראל ביום השבת על חידוש העולם מתאחדים יחדיו השבת וכנסת ישראל, וכאשר מתאחדים ישראל בקדושת השבת דבקים הם באמונת יוצרם, וזוהי המתנה טובה.

אמנם כדי להגיע לחיבור והתאחדות עם האמונה צריך התבוננות ובהירות, כדי להביט ולראות את הבורא המקיים את עולמו, אבל העולם הזה מחשיך עינינו ואוטם לבבנו במראות שווא ותאוות זרות ואין אנו רואים בו את אור ה', לכן נתן לנו השי"ת את תורתו הקדושה אשר היא עדות נאמנה מאירת עיניים להאיר את חשכת העוה"ז ולהסיר את הרע מקרבינו ואז נוכל לראות באור של אמת את טוב ה'.

רבתינו זצוקל - יושב רבי אריה פינקל, עומד לצידו רבי ביינוש ומאחוריו המשגיח רבי אהרן דוד חדש בצעירותו

והנהגתו בעולם".

בדברים אלו היה עומד רבינו בפניא דמעלי שבתא עם פרוש כנפיה של השבת ומעורר את הלבבות להביט ולראות בבריאה את הבורא וטובו הגדול והשגחתו הנפלאה באור קדושת השבת, אשר רק על ידי זה נראה אור וזוהי הנשמה היתירה שנתנה בשבת לישראל.

לימים כשיצאו השיחות בספר הנפלא: "הר יראה" כתב רבנו בהקדמתו: **"התבוננות זו בקדושת השבת עיקר תכליתה היא ההתעוררות, וזהו כל עניינו של לימוד המוסר כי קול המוסר כקול השופר המעורר את האדם, וכמ"ש הרמב"ם אע"פ שתקיעת שופר בראש השנה גזירת הכתוב רמז יש בו כלומר עורר ישינים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וכאשר תבא בלב האדם ההתעוררות יבא עמה האור. כמו שאמר הפייטן התעוררי התעוררי כי בא אורך וצריך שתהא ההתעוררות עד כדי אמירת שירה וכהמשך הפיוט עורי עורי שיר דברי ומצינו כי התורה עצמה נקראת שירה, כל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ומה טעם יומם יצוה ה' חסדו משום ובלילה שירה עמי".**

התורה נקראת שירה כי היא המעוררת את הרגשת חיי העולם הבא, ולכן השבת שהיא האמונה שכל

רובץ, ומי הוא שיראה את שונאו גומל לו חסד שלא ידבנו ליבו לחבקו ולנשקו. רבנו התרגש ופרץ בבכי של התרגשות מדרגות בבין אדם לחברו.

ועד השנים האחרונות כשידידיו ובן דודו מורנו הגאון רבי רפאל שמואלביץ זצ"ל שבת בישיבה במודיעין עילית ובדרך כלל היה מוסר שיעור בין קבלת שבת למעריב.

באותה שבת חרג מהרגלו ומוסר שמועס' על יקרת התורה, בתוך הדברים אמר רבי רפאל: בחור שהולך להשתתף בחתונה של חבר, כשסוגר את הגמרא, צריך לסגור עם 'קרעכץ בלב' על כך שבשביל חתונה צריך לסגור את הגמרא...

כשירד ממדרגות הבימה, ראו בני הישיבה שרבי רפאל מחליף כמה משפטים עם רבנו ועוד לפני שהחזן התחיל 'ברכו', עלה רבנו שוב לבימה ואמר את המשפט הבא: הראש ישיבה ר' רפאל אמר שנכון שבחור צריך להרגיש 'קרעכץ' כשסוגר את הגמרא בשביל חתונה, אבל לאולם החתונה הוא צריך להיכנס עם חיך!

שיחות ליל שבת

מעת שהגיע רבנו לכהן בישיבת מיר באחוזת ברכפלד ולהתגורר במקום הוא החל למסור שיחות בישיבה לא רק באמצע השבוע אלא גם בליל שבת, בין

התורה עומדת עליה על ידי חיזוק האמונה מתחזקת הרגשת חיי הנצח אשר בתוכנו ומתוך כך בוקעת ועולה שירת נעים זמירות ישראל מזמור שיר ליום השבת מזמור שיר לעתיד לבא ליום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים".

ומסיים בתפילה: **"דלו עיני לא-ל שוכן מרום נותן התורה אשר נתן לנו את השבת, ונזכה כולנו אנחנו וצאצאינו להיות עם מקדשי שביעי שומרי שבת כהלכתה עד כי יבא שילה בב"א.**

רבי צבי פרצוביץ שליט"א שמע מרבנו כי הבסיס לשיחותיו בעניני שבת מלכתא היו השיחות ששמע בצעירותו בירושלים מהגר"י סרנא זצ"ל בפניא דמעלי שבתא.

ועד משלי

משך שנים רבות מסר רבנו 'ועד' בקביעות בספר משלי עם ביאור הגר"א. תלמידים וותיקים שלמדו עמו בחברותא שנים רבות ולמדו מאורחותיו מספרים לנו על המסרים שקבלו ועדין מחלחלים אצלם כהמשך משנתו הרוחנית.

מהרבנית תלית"א שמענו שרבנו לא היה מרשה לכל אחד להיכנס ל'ועד' בספר משלי והיה מייחס לכך חשיבות מיוחדת.

שנים ארוכות היה מוסר רבנו 'ועד' במשלי במוצאי שבת. כשרבנו הגיע לפסוק: "לב שמח ייטב פנים ובעצבת לב רוח נכאה" הוא קרא את דברי רש"י "אם תשמח לבו של הקב"ה בלכתך בדרכיו, ייטב לך פניו לעשות כל רצונך. ואם תעצבהו יראה לך רוח נראה".

והוסיף: בברכת כהנים אומרים: "יאר ד' פניו אליך" יש רש"י כל כך מרגש "יראה לו פנים שוחקות פנים צהובות". "צהובות" זה "מאירות" בסבר פנים יפות. מיהו ראה פעם בעולם פנים שוחקות של הקב"ה? הרי אין לו פנים ואין לו גוף? הקב"ה הוא - נותן לחם לכל בשר. מי קיבל לחם מהקב"ה? אתם יודעים איך מקבלים לחם. הולכים למכולת, נותנים כסף, וכך נותן המוכר את האוכל. אבל מי נתן לקוצר את התבואה? וודאי הקב"ה!!

אם אדם נותן 'חיך' לחבר כדי לשמח אותו, ומראה לו ידידות ואהבה, 'אתה חשוב'. מדבר אליו יפה, ולא מתלוצץ ממנו. רק משמח אותו. אז הוא הולך בדרך ד'! הקב"ה הוא שעשה אותו שליח לכך זה נקרא שהקב"ה מאיר לך פנים! אותו הדבר להיפך מי שמזעיף פנים לשני, רשעות! הוא גם שליח למקום. אבל מגלגלין חובה ע"י חייב, ונענש. כי המעשים שלו רעים מלב רע!! סיים רבנו: אז מי משמח את הקב"ה? רק מי שהולך בדרכי השלום. לו הקב"ה ייטב פנים!

פעם שאלו תלמיד מה ההגדרה של 'חבר' שצריך ללכת ולהשתתף בחתונה שלו? ענה לו רבנו: אם אתה קם בבוקר, ומרגיש שמחה בלב 'אה...' ב"ה הוא מתחתן היום!... ואתה מרגיש שמחה אמתית בשבילו, זה נקרא 'חבר' שצריך להשתתף בשמחתו!

קניני התורה

'ועד' נוסף מסר רבנו לתלמידים מקשיבים לפי סדר מ"ח קניני תורה כשהוא מרחיב בכל קנין

מספר אחד שמע את שיעורו בישיבה, שפעם שאל שאלה שלא במקומה, ומישהו העירו בצורה

הרי מתפללים סליחות בבית הכנסת, איך אמירת סליחות יכולה להפריע לבחור צעיר..."

מעולם לא היה מסתכל...

פעם מספרת בתו, הלכנו עמו ברחוב, ובלי לשים לב הבטתי בחלון של בית שהיה חשוף לרשות הרבים, כשראה אותי משקיפה נגד אותו חלון, פנה אלי בארשת אבהית ואמר לי - "את יודעת שאבא זצ"ל מעולם לא היה מסתכל לחלונות של אנשים אחרים..."

בכזו פשטות מחד והחלטיות מאידך, לא היינו צריכים ליותר מכך בכדי להבין מה רצוי ומה לא. כשבנו את הקומה השנייה בביהכ"נ 'הר צבי', רבנו כל כך התרגש מכך, וכשהיו שכנים שהתחילו להשמיע קולות צער שהקומה השנייה מסתירה להם את האוויר וכדומה, הוא הזדעזע נגדם ואמר: "הרי בונים כאן בית מדרש מקום שכינה, מה שייך לדבר על כאלו דברים", למרות הפשטות שהיתה בבית, תרם אלף דולר שהיו באותם ימים סכום ענק, עד שהיה אחד מ'שרי האלף' שחקוקים עד היום בקיר ביהכ"נ.

דוגמא אישית

גם כלפי הילדים בבית, החינוך היה בנעימות. שאלתי את בני המשפחה האם הוא כעס פעם? השיבו לי: כן. על מה? על מילה לא יפה היה גוער, אומרים לי הילדים. מה זה מילה לא יפה במושגי משפחת פינקל? שאמר אחד לשני תלך למקום שזרקו את השעיר ביו"ר..."

הילדים חונכו וראו דוגמא אישית של מאור פנים לקשי יום שהגיעו לביתו גם בשעות שכולם עייפים. במוצאי יו"ט ראשון של פסח עייפים עדן מליל הסדר ורבנו מקבל אורחים במאור פנים.

היה יהודי גלמוד שגר ליד הישיבה בירושלים והחזיק אמא זקנה בבית. אחרי שנפטרה האמא, אמר אותו יהודי לרבנו שהוא נשאר לבד ומה יעשה... רבנו אמר לבנו רבי בנימין שליט"א שילך לישון אצלו ליד הישיבה, וכך עד נישואיו ישן בחדרו. בליל החתונה של רבי בנימין, רבנו בא לאותו אדם ובשמחה אמר לו: תודה שאירחת את הבן שלי, והביא לו מתנה.

כמה שמח רבנו עם ילדיו כשראה בהתקדמות בלימוד, כשבנו רבי נתן צבי שליט"א למד ב'ישיבת פוניבז' היה רגיל לשלוח לו מכתבים, וכל פעם שכשקיבל ממנו מכתב אם לא היה בו חידו"ת, הוא היה מעיר לו מיד "איך ייתכן שלא חידשת דבר מה בלימוד", פעם כשרצה לעודד הוציא והראה לו את המכתבים שהוא היה כותב לאביו בגילו, כמה היו מלאים בחידושי תורה.

היה אחד מבעלי החנויות שחיבב את הילדים יותר, וממילא העדיפו לרכוש אצלו, ולכן קרה לפעמים מספרים ילדיו של רבנו, שלא רכשנו כלום באותו יום של השני בכדי לחכות למחרת לרכוש אצלו, אבא לא אהב לשמוע את זה ואמא: אם צריך לרכוש היום, הרי שזה בחלקו של המוכר ההוא...

הנדיבות לב שלו היתה מופלאה ממש, מספר בנו רבי בנימין, פעם ראיתי ברח' מאה שערים סוחר מיטה עם יהודי נוסף, ובאתי מיד לעזור ושאלתי מה זה, והוא עונה לי, שהיהודי הזה בא לתקן את המיטה בחנות, ורצה להחזירה לביתו, אבל לא היה יכול לסחוב זאת לבד, אז הצעתי לו שניקח את המיטה ביחד... וכך הלך את כל רח' מאה שערים, בסוף כשלאותו יהודי כבר לא היה כח, ראיתי את אבא לוקח את המיטה לבד.

נחרדתי, ושאלתי: אבא איך אתה הולך כך עם מיטה ברחוב?! והוא ענה לי ברוגע ובשלווה - "וכשהולכים עם לולב ברחוב זו לא בושא, לא, כי זוהי מצווה, גם זה מצווה ככל המצוות..."

אגב, כך כל מצווה היתה אצלו בתכלית השלמות, וכשיצאו ציציות עם "ניפוץ לשמה", הזדרז לרכשם. כל הידור מצווה היו בעבורו בכזו התלהבות, למרות העניות ששררה בבית, הידר אחר האתרוג והלולב היקרים ביותר, כשהיה אומר: "הרי זה להדר את המצווה לפני הבורא".

תמונה משפחתית

ילדיו של רבנו לא יכולים לשכוח את מרת גולדה ע"ה שהגיעה מערי בוכרה, שהיתה סועדת בקביעות בביתם. כשאמרה לאבא כי היא חוששת שמא תסתלק ואף אחד לא ידע מכך, רבנו הבטיח - וקיים - להגיע כל יום לבדוק זאת.

כשהזדקנה יותר, היא ביקשה להצטלם עמנו שיהא מזכרת אחרי מותה, אבא ואמא ע"ה דאגו להלביש את כולנו בבגדים מכובדים כאילו הולכים להשתתף בשמחה וללכת להצטלם עמה רק כדי לשמחה. התמונה נחרטה לנצח ללמד מהו השתתפות עם הזולת, מהי נשיאה בעול.

פעם אחת, נזכרים הילדים, היה זה במוצאי שבת 'מוצאי מנוחה' ליל א' דסליחות, ואחד הילדים לא הרגיש טוב כל כך ורצה לישון מוקדם, ובדיק אז החלו בביהכ"נ 'הר צבי' הסמוך באמירת סליחות בקול רם ובהתעוררות, והילד לא הצליח להירדם, והוא אמר לעצמו, למה הם אומרים זאת בכזה רעש בשעה כה מאוחרת?!

כשאבא שמע זאת, הוא נגש אליו בכזו בהלה - "אוי,

לא מכובדת, לא עברו אלא כמה שניות ורבנו השמיט ראשו על הגמרא ועשה עצמו כאילו חושב דבר מה, לאחר כמה רגעים כשסיים, העיד התלמיד, שהגמרא היתה רטובה מדמעות, שגם אם יפתחו אותה היום באותו עמוד, לבטח יוותר סימן, זוהי מידת רגישותו לזולת.

החסד של רבנו היה בלתי מצוי בהחלט. היה את רבי אייזיק זצ"ל, שהיה יהודי חולני שסבל במעיו, ובגדיו היו תמיד מלוכלכים מאד עד כדי שלא היתה מכבסה שהסכימה לכבסם. רבי אייזיק בפשטותו תינה את צערו לפני רבנו, ומאותו יום הלך בקביעות לדירתו בשכונת 'כנסת' במשך תקופה, ובחצר הבית הכין במסירות דוד מים חמים, שבו היה מכבס קצת את בגדיו המטונפים, רק כדי שהמכבסת יסכימו לקבלם.

בערוב ימיו היה סגי נהור, הבין רבנו בערב יום הקדוש שר' אייזיק לא יוכל להגיע לבית הכנסת לבדו, והלך להתפלל עמו ביום הכיפורים למרות הרגילות שלו להתפלל בישיבה. אחרי שסיים להתפלל איתו, חזר רבנו לישיבה. הסבא רבי אליעזר יהודה הבחין שרבנו לא נמצא, ושאלו כשתרעמה נשמעת בקולו: "איך לא התפלל בישיבה? ורבנו בפשטותו ענה שלא היתה לו ברירה כי היה חייב להתפלל עם רבי אייזיק. הסבא שמע את הסיבה ואמר לו: 'טוב עשית, יהודי גלמוד ומסכן, וטוב שעזרת לו'.

אני אוהב להתחלק עם אחרים

רבנו היה השדכן לרבי אהרן שרגא לופיאנסקי שליט"א עם בתו של רבי בייניש פינקל זצ"ל ומדודו רבי בייניש לא הסכים לקחת דמי שדכנות, באומרו שהרי עובד תחתיו בישיבה ואיך יקח 'שדכנות געלט', לכן רבי בייניש קנה לו אז ש"ס חדש ורבנו מאד שמח, אבל המחותן הרב לופיאנסקי שהיה בעל אמצעים נתן לו סכום הגון, והוא התעקש להשיב לו חצי מהסכום, באומרו שזה די בעבורו.

בנו של רבנו שאל אותו: למה הוא לא לוקח את כל הסכום, הרי מצבו הכלכלי של רבנו אף פעם לא היה עם 'תרונות' ובפרט ש'שדכנות געלט' זה כסף כשר כידוע. רבנו ענה לו בטבעיות - "אני אוהב להתחלק עם אחרים..."

היו בסמוך לבית ברחוב מלאכי שתי חנויות מכולת, ורבנו לימד את בני המשפחה שצריך לפרנס את שניהם בכדי שלא לצערם, ולכן חילק את הימים, שבימי ראשון שלישי וחמישי יקנו רק במכולת זו, ובימי שני רביעי ושישי יקנו במכולת השנייה, כך חונכו כולם בהקפדה שיש לכל חנות את הימים שלה.

24
שעות
ביממה

מוקד החזקת התורה
02-54109333

לתרומה מהירה לחצו כאן